

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΡΛΑΣ

Θ. Παπαδημητρίου, Π. Σιδηρόπουλος, Δ. Μιχαλάκης,
Μ. Χαμόγλου, Ι. Κάγκαλου

Φορέας Διαχείρισης Περιοχής Οικοανάπτυξης Κάρλας –
Μαυροβουνίου- Κεφαλόβρυσου- Βελεστίνου

Το πρόβλημα: Περιβαλλοντική κρίση...

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Το 1970, η βασική ανησυχία αφορούσε στην υπερκατανάλωση των φυσικών πόρων και στα «όρια της ανάπτυξης»

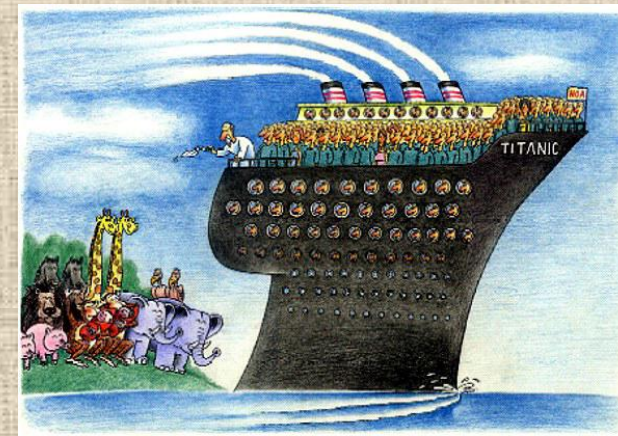
- Το 1980 και 1990, η προσοχή στρέφεται στην ικανότητα του περιβάλλοντος να υποδέχεται απόβλητα (κυρίως στην αέρια ρύπανση – αρχικά σε τοπικό επίπεδο και αργότερα σε παγκόσμιο, π.χ. φαινόμενο του θερμοκηπίου)

- Σήμερα η αλόγιστη εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος υπερβαίνει την ικανότητα αναγέννησης του πλανήτη κατά 30% περίπου, ενώ τα τρία τέταρτα του πληθυσμού της γης ζουν σε χώρες που είναι «οικολογικοί οφειλέτες»

- Αυξανόμενη σπανιότητα των φυσικών πόρων

- Κλιματική αλλαγή

- Μείωση Βιοποικιλότητας

Βήμα προς τη λύση: Προστατευόμενες Περιοχές...

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

"Μια περιοχή του εδάφους ή/ και της θάλασσας που αφιερώνεται ειδικά στην προστασία και συντήρηση της βιολογικής ποικιλομορφίας, και των φυσικών και σχετικών πολιτιστικών πόρων, και διαχειρίζεται μέσω νομικών ή άλλων αποτελεσματικών μέσων"

IUCN

•14 περιοχές της Θεσσαλίας στο Δίκτυο Natura 2000

- Η καθιέρωση των προστατευόμενων περιοχών αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα θεσμικά εργαλεία στη διεθνή πολιτική προστασίας της φύσης, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τα δικαιώματα και τον ρόλο των τοπικών κοινωνιών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (IUCN, 1993)
- Στην Ελλάδα φυσικές περιοχές αναγνωρίζονται ως προστατευόμενες είτε μέσω του χαρακτηρισμού τους με βάση την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, είτε με την κατοχύρωσή τους στο πλαίσιο διεθνών συμβάσεων τις οποίες έχει κυρώσει η χώρα και διεθνών ή Ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών. Περαιτέρω, οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000, αποτελούν περιοχές διατήρησης τύπων οικοτόπων και ειδών Κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Σημαντικό ποσοστό των προστατευόμενων περιοχών περιλαμβάνει υγροτοπικά οικοσυστήματα
- Η ανάπτυξη αποτελεσματικών εργαλείων για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων αποτελεί έναν από τους κύριους σκοπούς της Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στόχος Εργασίας...

Η ανάδειξη της αξίας του υγροτοπικού συστήματος της «νέας» Λίμνης Κάρλας και προτάσεις βασικών άξονων διαχείρισης

Η Λίμνη Βοιβής...

Η Λίμνη Κάρλα το 1945

- Εντοπίζονταν στο νοτιοανατολικό άκρο της πεδιάδας της Λάρισας, με την μορφή κλειστής επιμήκους λεκάνης
- Η φυσική λεκάνη απορροής της λίμνης καταλάμβανε 1.663Km²
- Ρηχή και εύτροφη λίμνη
- Πλούσια ορνιθοπανίδα

Η Λίμνη Κάρλα...

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η «νέα» Λίμνη Κάρλα

- Καταλαμβάνει τη χαμηλότερη έκταση της πρώην λίμνης
- Έχει έκταση 38 km²
- Ρηχή λίμνη
- Η τροφοδοσία της πραγματοποιείται κυρίως από τον Πηνειό ποταμό και από τις πλημμυρικές απορροές του κάμπου και των γύρω ορεινών όγκων
- Η λειτουργία της είναι πολλαπλή με τους πιο σημαντικούς σκοπούς της να είναι ο αντιπλημμυρικός, ο αρδευτικός, οικολογικός-περιβαλλοντικός και τουριστικός

Υδρο-οικολογική κατάσταση πριν την αποξήρανση

- Η Πρώην Λίμνη Κάρλα σχηματίστηκε από τις πλημμυρικές απορροές του ποταμού Πηνειού και των γύρω ορεινών όγκων μιας και καταλάμβανε τη χαμηλότερη υψομετρικά έκταση της ανατολικής Θεσσαλίας
- Εμπλούτιζε σημαντικά τον υπόγειο υδροφορέα της λεκάνης και δρούσε θετικά στο μικροκλίμα της περιοχής, καθιστώντας το υδατικό ισοζύγιο της λεκάνης πλεονασματικό
- Ένας από τους σημαντικότερους υγροβιότοπους τόσο της Ελλάδας, όσο και διεθνώς
- 143 είδη πουλιών, εκ των οποίων, τα 55 είδη σήμερα ανήκουν στην κατηγορία «προστατευόμενα» σύμφωνα με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ
- Φημιζόταν επίσης για την ιχθυοπανίδα

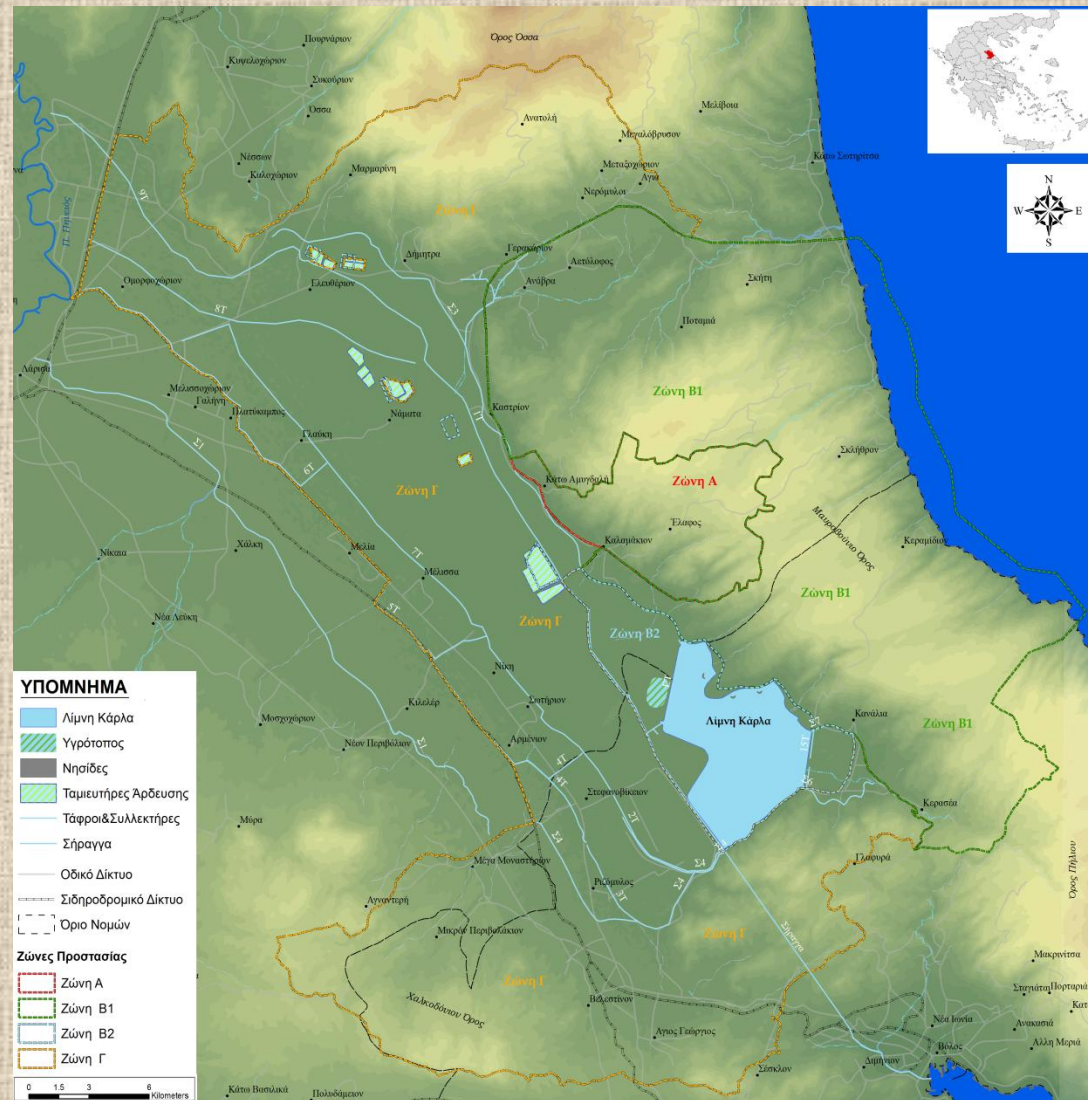
Phalacrocorax carbo

Gobitis taenia

Παρούσα υδρο-οικολογική κατάσταση

- Η κατασκευή της νέας Λίμνης Κάρλας ξεκίνησε το 2000 και το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2016
- Κύρια πηγή της τροφοδοσίας αποτελούν οι πλημμυρικές απορροές από τον Πηνειό και υπολογίζονται στα 80-100 εκατομμύρια κυβικά μέτρα το χρόνο
- Τα όμβρια νερά της λεκάνης απορροής της λίμνης θα την ενισχύουν με 20-35 εκατομμύρια κυβικά μέτρα το χρόνο
- Εντυπωσιακή επιστροφή πολλών ειδών πουλιών: καταμετρήθηκαν 128 είδη ορνιθοπανίδας
- Η χλωρίδα της περιοχής περιλαμβάνει δάση φυλλοβόλων πλατύφυλλων ειδών, δάση οξιάς, δάση καστανιάς και αριάς, καθώς και ποικιλία ποώδους βλάστησης
- Σημειακές και μη πηγές ρύπανσης συμβάλλουν στον ευτροφικό χαρακτήρα του νεοσυσταθέντος οικοσυστήματος
- Παρουσία τοξικών φυτοπλαγκτονικών οργανισμών

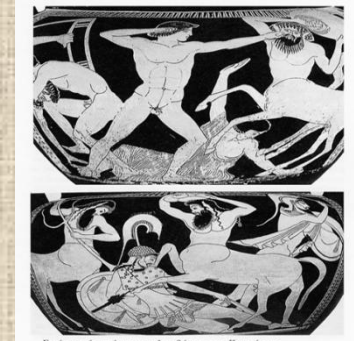
Παρούσες κοινωνικο-οικονομικές συνιστώσες

Πλούσια μυθολογικά και ιστορικά στοιχεία χαρακτηρίζουν την τοπική κοινωνία

Οι παρούσες κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνουν την κτηνοτροφία, τη γεωργία, τις υλοτομικές δραστηριότητες και τον τουρισμό, ενώ παλιότερα στηρίζονταν αποκλειστικά στην ιχθυοπαραγωγή

Μεταφορά εργατικού δυναμικού από την πρωτογενή παραγωγή στις υπηρεσίες και στο εμπόριο

Οι συμβατικές καλλιέργειες που υπήρχαν στην περιοχή συμπληρώνονται και με βιολογικές καλλιέργειες, ανθεκτικές στα υφάλμυρα εδάφη

Ολοκληρωμένη διαχείριση- διακυβέρνηση

Βιώσιμη ανάπτυξη υδροτοπικών συστημάτων

Εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας με την ενεργό συμμετοχή όλων των φορέων και ασφαλώς των πολιτών

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΡΛΑΣ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ-ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ

- Προστασία / διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας και των υπόλοιπων φυσικών αξιών της περιοχής
- Προώθηση υγιών διαχειριστικών πρακτικών με σκοπό την αειφορική χρήση της περιοχής
- Προστασία των φυσικών πόρων από αντιτιθέμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες που θα μπορούσαν να υποβαθμίσουν τη βιολογική ποικιλότητα της περιοχής
- Συνεισφορά του προστατευόμενου συστήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη
- Παροχή πρόσβασης του κοινού με τρόπο ώστε να εξυπηρετούνται οι φυσικές και πνευματικές ανάγκες των επισκεπτών αλλά και να διατηρούνται οι αξίες της περιοχής για την παρούσα και τις ερχόμενες γενεές
- Υποστήριξη των οικονομικών δραστηριοτήτων και τρόπου ζωής των κατοίκων της περιοχής σε συνάρτηση με τη διατήρηση του κοινωνικού και πολιτισμικού ιστού της τοπικής κοινωνίας

**Ολοκληρωμένη Διαχείριση Περιοχής Οικοανάπτυξης Κάρλας-
Μαυροβουνίου-Κεφαλόβρυσου-Βελεστίνου**

1. Τεχνικό Επίπεδο

- Μαθηματικό μοντέλο προσομείωσης για την ολοκληρωμένη ποσοτική και ποιοτική διαχείριση του υδάτινου συστήματος Πηνειού-Κάρλας
- Προάσπιση βιοποικιλότητας μέσω καταγραφής και παρακολούθησης των απειλούμενων και κινδυνεύοντων ειδών και των οικοτόπων τους
- Παρακολούθηση της ποιότητας του νερού της Λίμνης Κάρλας βάσει της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2000/60/EC
- Διαχείριση της ορνιθοπανίδας με δράσεις που περιλαμβάνουν τη δημιουργία τεχνητών νησίδων για τη διευκόλυνση της φωλεοποίησης

2. Θεσμικό Επίπεδο

- Εφαρμογή Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας
Οδηγία 2009/147EC για την διατήρηση της ορνιθοπανίδας
Οδηγία 92/43EEC για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας
- Εφαρμογή Εθνικής Νομοθεσίας
Νόμος 998/1979 για τη προστασία των δασών και του Φυσικού Περιβάλλοντος
Νόμος N 1650/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος
Νόμος 3937/ 31-3-2011 για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας
- Δημοσίευση του Προεδρικού Διατάγματος
- Κανονισμός λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής

3. Κοινωνικό Επίπεδο

- Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

περιβαλλοντική εκπαίδευση των μαθητών μέσω περιηγήσεων και οπτικοακουστικών μέσων καθώς και μέσω της διοργάνωσης εκδηλώσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου

- Ενίσχυση συμμετοχικής διαδικασίας για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν την προστασία και διαχείριση της περιοχής

- Προώθηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, συμβατών με το περιβάλλον, για την ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

- Ενίσχυση ήπιων μορφών τουρισμού και η προσέλκυση ιδιαίτερων ομάδων τουρισμού όπως οι ομάδες περιπατητικού τουρισμού, καθώς και οι παρατηρητές ορνιθοπανίδας